

ЧИТАЈ, НЕ ПРЕСКАЧИ!

Најљепши трг Херцег Новог, Белависта, 24. пут широм је отворио врата књигама и сусретима, са писцима и са њиховим ријечима, срцем и свијесношћу која његује смисао о важности догађаја какав је Међународни сајам књига „Трг од књиге“. Као и прехтодних година, није се новски „лијеп поглед“, модерним и савременим младалачким рјечником говорећи, волшебено телепортовао у Трг од књиге, већ се иза овог имерзивног догађања не крије никаква тајна, него магија преданости и чаробњаштво труда и рада, пожртвовања и жртвовања за ријеч и читање.

Усредсређено смо и овог 21. јула, љета господњег 2026, ушетали међу књиге уз подсјећање на Његошове стихове Горског вијенца, посвећене Херцег Новом:

„Нови граде сједиш накрај мора
и валове бројиш низ пучину,
како старац на камен сједећи
што набраја своје бројанице.“

Баш као што је Његош наш град сјетно опјевао везујући га за рано дјетињство које је у њему провео, и наш гост, уважени академик Милосав Тешић, пјесник, есејист и лексикограф, присјетио се свог дјетињства, набрајајући „своје бројанице“. Оне су уплетене везовима и листовима посебних ријеткости скрајнутих сеоских средина, из којих и сâм потиче, што истиче и нарочито их се у свом стваралаштву дотиче и чврсто држи бесједник – Књига. Уз сву сабраност, позорно и јасно се сјећајући односа према њему као љубитељу књига, распростирући се од осмијеха до уважавања, и ширећи се од радости до очараности чудесног чина отварања књиге, успјешно је исти тај чин отварања, али овог пута Трга од књиге, Милосав Тешић пренио бројним присутним заљубљеницима у књигу, који су испунили истовремено и парадоксално ограничен и бескрајан простор Трга Белависта – Трга од књиге. Управо тим простором, али и много шире, до год нас таласи Новог могу повести, на сваки начин, од 21. до 28. јула одзвањаће слоган овогодишњег Сајма, стихови великог српског пјесника, Милана Ракића, у част 150 година од његовог рођења, флуидно распршујући снажну поруку благог маестрала, у који су се као у камен дубоко урезали, остављајући нам мисли – не само да се роје, него и сажимају:

„ О склопи усне, не говори, ћути,
остави мисли нек се бујно роје...“

Тешићева „бројаница“ бројала је оне бројне устаљене изразе и фразеологизме којима је основна, мотивациона и доминантна и ријеч и инспирација – Књига, или Читање („Куд год иде, носи Књигу... Ходе с Књигом... Спава с књигом... Не истура Књигу из руку... Не одваја

се од Књиге... Чита, не диже главу..." Од почетног слова, јединственог А, које је бесједниково асоцијативно поље, али и поље одрастања, Милосава Тешића води „Аутобус у боји“, често једино превозно средство између удаљених села и градова, у чијем називу пјесник препознаје „А“, почетно слово сваког буквара, као почетак путовања у непознате и тајанствене свјетове одрастња, кроз који неумитно пролази, увијек отварајући капије књига и читања. Ипак, и те како је свјестан, да сви ови изрази његовог дјетињства за нова дјетињства имају сасвим другу примарну ријеч и да се на нивоу драгоцјености могу набројати њему слични, а да је мјесто Књиге заузео 'мобилни телефон', популарно само телефон јер и ону „жицу која спаја“ памте само поједини. Данас се каже: „Не одваја се од телефона... Гледа, главу не диже... Хола с телефоном... Спава с телефоном..." И не би било јада, да се омладина данас макар мало придржава упутства за читање Св. Саве: „Начни разумно и не брзај се.“ (Почни са разумијевањем, не брзајући.) „То је“, наставља Тешић, „једини услов да се читањем заиста нешто сазна и научи.“

Зато, на Тргу од књиге, не одустајући од ње, све и свугдје присутне, не пристајемо, према Тешићевим и ријечима многих других на „моћну и разгранату индустрију забаве“. Аутономија и аутентичност књиге за нас је са великим А, као за бесједника „аутобус-библиобус“ некада. Не подлежемо притисцима пропагандне угрожености и тржишно стјешњене књиге, и даље остајемо вјерни грађењу и његовању константи идентитета, без губљења историје свијести и свесрдно покушавајући да одржимо живу традицију писма и језика, прије свега ћириличног писма, с жељом да наше „Ћ“ буде сјеме љубави, а не предмет ископавања, тежећи избалансираности и равноправности диграфије коју имамо и волимо (Volimo ћирилицу).

Стога, читајмо, не прескчимо! Ако нисте добро прочитали, прочитајте поново.

Не прескачите.